

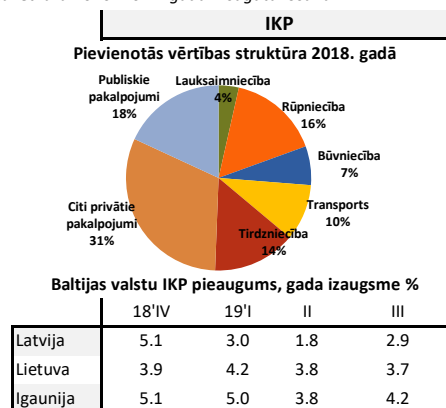
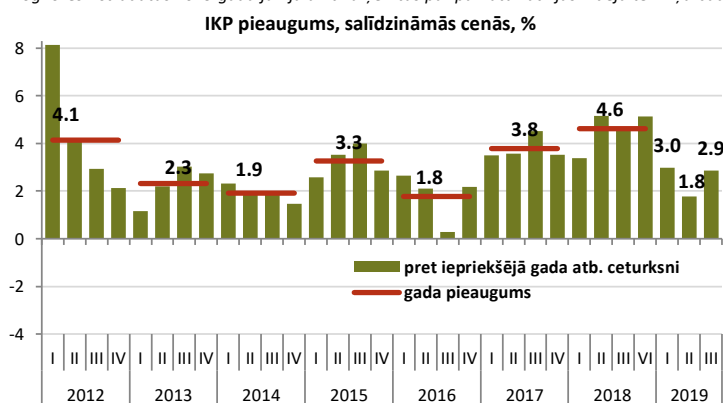
Makroekonomikas un budžeta apskats

Novembris 2019

Galvenie makroekonomiskie rādītāji	2018	Prognozes**			
		2019	2020	2021	2022
Iekšzemes kopprodukts (IKP)					
faktiskajās cenās (milj. eiro* un pieaugums, %)	29151.0	6.4	5.6	5.3	5.3
salīdzināmās cenās (milj. eiro* un pieaugums, %)	26992.9	3.2	2.8	2.8	2.8
IKP deflators (gads pret gadu), %	4.2	3.1	2.7	2.4	2.4
Patēriņa cenu indekss (gads pret gadu), %	2.5	2.8	2.5	2.1	2.0
Vidējā bruto mēneša darba samaksa, eiro un pieaugums faktiskajās cenās, %					
	1004	7.5	6.0	5.0	5.0
Nodarbinātība, tūkst. iedzīvotāju un pieaugums, %					
	909.4	0.5	0.1	-0.1	-0.1
Bezdarba līmenis (gada vidējais), %					
	7.4	7.0	6.6	6.3	5.7
Preču un pakalpojumu eksports					
faktiskajās cenās (milj. eiro* un pieaugums, %)	17870.8	4.8	5.3	6.8	6.5
salīdzināmās cenās (milj. eiro* un pieaugums, %)	17052.2	2.9	3.2	3.6	3.4
Preču un pakalpojumu imports					
faktiskajās cenās (milj. eiro* un pieaugums, %)	17924.7	1.9	5.4	6.4	7.4
salīdzināmās cenās (milj. eiro* un pieaugums, %)	18018.3	0.9	2.8	3.9	4.7

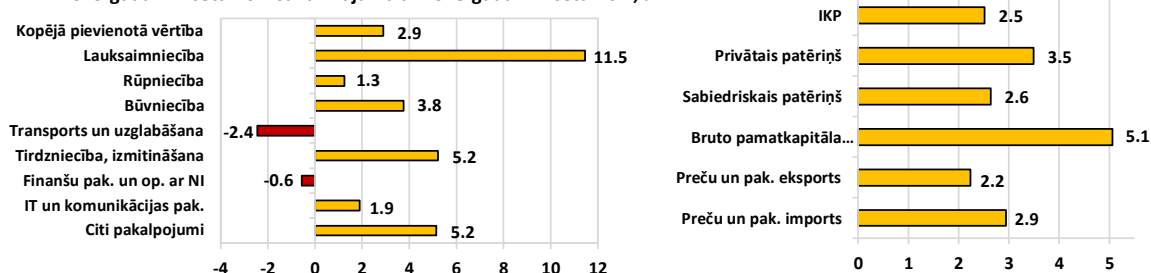
* Atbilstoši CSP 21.10.2019 veiktajām datu korekcijām par 2018.gada IKP

** Prognozes izstrādātas 2019.gada jūnijā un tika ņemtas par pamatu Latvijas Vidēja termiņa budžeta ietvara 2020.-2022. gadam sagatavošanā

Latvijas iekšzemes kopprodukts (IKP) 2019.gada trešajā ceturksnī salīdzinājumā ar attiecīgo periodu pirms gada ir palielinājies par 2,9% (sezonāli neizlīdzinātie dati), uzrādot straujāku izaugsmi nekā iepriekšējā ceturksnī. Salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni IKP pēc sezonāli izlīdzinātiem datiem ir palielinājies par 0,7%. Straujāku izaugsmes tempu gada griezumā trešajā ceturksnī noteica izaugsmes atjaunošanās enerģētikas nozarē, augstāks pieaugums apstrādes rūpniecībā, kā arī straujais kāpums lauksaimniecības nozarē, pateicoties labajai graudu ražai. Kopumā 2019.gada pirmajos trīs ceturkšņos ekonomika ir augusi par 2,5%. IKP pieaugums 2019.gadā bijis zemāks nekā iepriekšējā gadā un izaugsmes tempu pazemināšanos noteicis lēnāks investīciju un būvniecības nozares pieaugums, kā arī globālās ekonomiskās izaugsmes tempu sabremzēšanās.

IKP izaugsme no nozaru un izlietojuma pusēs, 2019.gada I-III ceturksnī salīdzinājumā ar 2018.gada I-III ceturksni, %

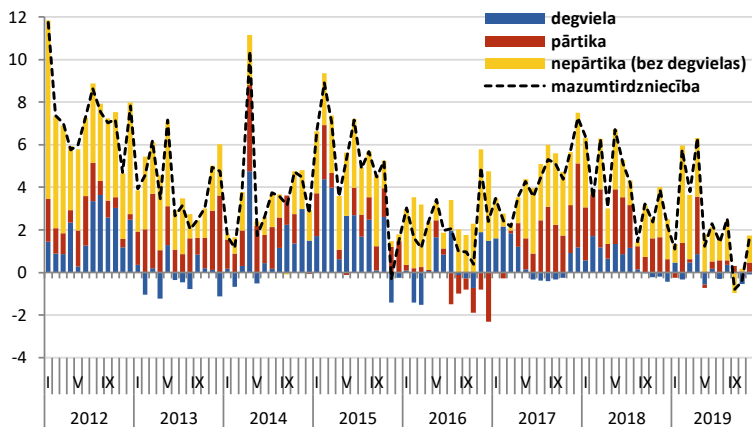

Lielāko devumu Latvijas ekonomikas izaugsmē 2019.gada pirmajos trīs ceturkšņos nodrošināja pieaugums tirdzniecības (+4,8%), lauksaimniecības un mežsaimniecības (+11,5%) un profesionālo pakalpojumu (+6,0%) nozarēs. Būvniecības nozares izaugsme palēninājās līdz 3,8%, salīdzinot ar iepriekšējā gada spēcīgo pieaugumu, kas bija ap 20%. Savukārt enerģētikas, gāzes apgādes un ieguves rūpniecības nozarē bijis kritums par 4,6%, transporta nozare samazinājās par 2,4% un finanšu pakalpojumu nozare - par 6,0%. No izlietojuma pusēs būtiskākais devums ekonomikas izaugsmē 2019.gada pirmajos trīs ceturkšņos bija privātajam patēriņam, kas palielinājās par 3,5%. Investīcijas, kas 2018.gadā palielinājās par 15,8%, 2019.gada pirmajos trīs ceturkšņos pieauga vairs tikai par 5,1%. Sabiedriskais patēriņš palielinājās par 2,6%, bet preču un pakalpojumu eksports pieauga par 2,2%, nedaudz atpaliekot no importa pieauguma tempa, kas sasniedza 2,9%.

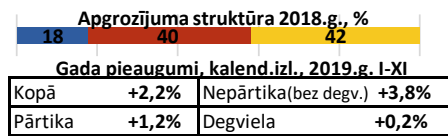
Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija

Mazumtirdzniecības apgrozījuma gada pieaugums pa grupām*, %

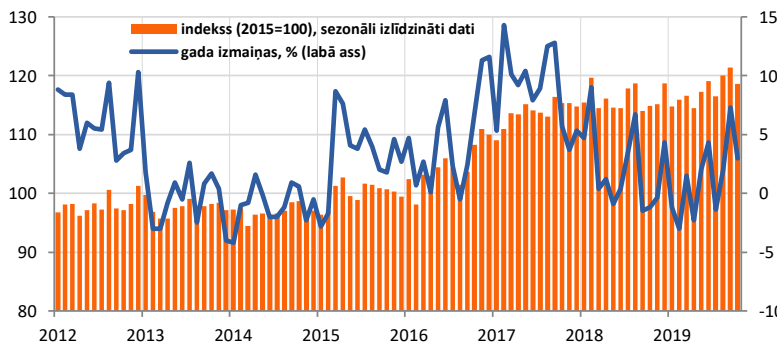

Mazumtirdzniecība

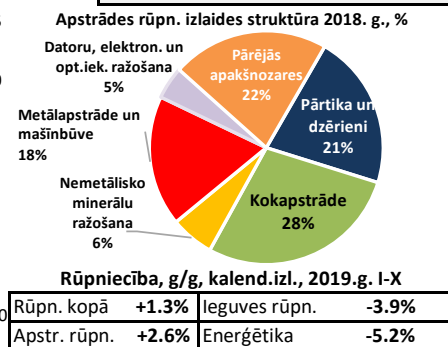

Pēc ļoti vājiem rezultātiem divos iepriekšējos mēnešos mazumtirdzniecības apgrozījums Latvijā 2019.gada novembrī uzrādīja pieaugumu un bija par 1,7% augstāks nekā pirms gada. Savukārt vienpadsmit mēnešos kopā nozares pieaugums bijis nedaudz spēcīgāks, pārdošanas apjomiem mazumtirdzniecībā palielinoties par 2,2%. 2019.gadā mazumtirdzniecība Latvijā attīstījusies mērenāk nekā to varētu sagaidīt, ņemot vērā labvēlīgo situāciju darba tirgū - strādājošo reālās darba samaksas kāpums 2019.gada trīs ceturkšņos bija divas reizes straujāks nekā mazumtirdzniecības apgrozījuma pieaugums, turklāt bezdarbs atrodas zemākajā līmenī pēc krīzes laikā - 2019.gada trešajā ceturksnī bezdarba līmenim noslīdot līdz 5,9%.

Rūpniecības produkcijas izlaides apjoms

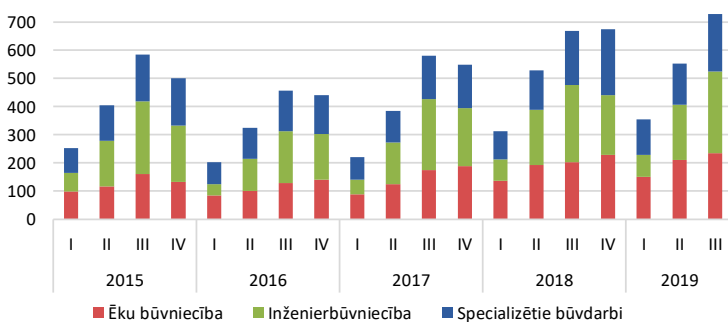

Rūpniecība

2019.gada oktobrī Latvijas rūpniecībā turpinājās izaugsme, salīdzinājumā ar iepriekšējā gada oktobrī nozares izlaides apjomiem palielinoties par 3,0%. Tādējādi 2019.gada desmit mēnešos kopā ražošanas apjomi rūpniecībā bija par 1,3% augstāki nekā pirms gada. Analizējot rūpniecības nozaru sniegumu, attīstība tajās bija dažāda – oktobrī ieguves rūpniecība uzrādīja kritumu sesto mēnesi pēc kārtas, līdz ar to nozares izlaide desmit mēnešos bija par 3,9% zemāka nekā šajā pašā laika posmā 2018.gadā. Rūpniecības lielākajā nozarē, apstrādes rūpniecībā, oktobrī gada griezumā tika reģistrēts izlaides pieaugums 1,8% apmērā, savukārt desmit mēnešos nozares izaugsme bija spēcīgāka, sasniedzot 2,6%. Savukārt straujāko pieaugumu un lielāko devumu rūpniecības izaugsmē 2019.gada oktobrī nodrošināja enerģētikas sektors, elektroenerģijas un gāzes apgādes apjomiem salīdzinājumā ar 2018.gada oktobrī palielinoties par 11,9%. Taču, tā kā 2019.gada pirmajos mēnešos nozarē tika reģistrēti spēcīgi izlaides kritumi, elektroenerģijas un gāzes apgādes apjomi desmit mēnešos joprojām uzrādīja sarukumu – par 5,2%.

Būvniecības izlaides apjoms faktiskajās cenās, milj. eiro

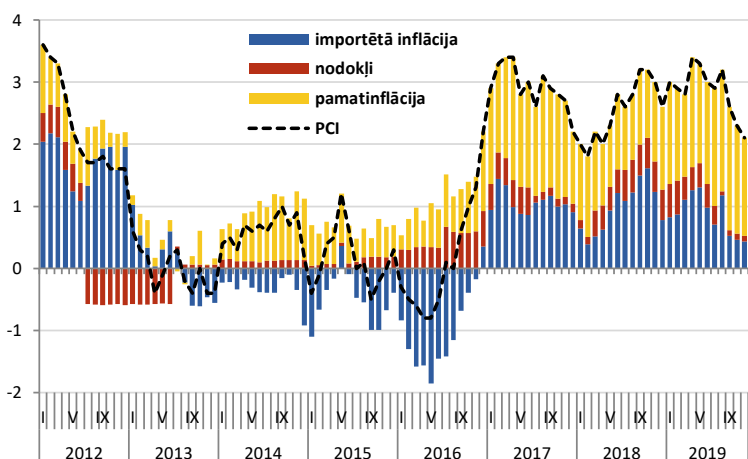

Būvniecība

Būvniecības sektora izlaide faktiskajās cenās 2019.gada trīs ceturkšņos salīdzinājumā ar attiecīgo periodu pirms gada palielinājās par 8,4%. Sektora izaugsmei veicināja ēku būvniecības kāpums par 11,8% un specializēto būvdarbu pieaugums par 10,3%. Savukārt inženierbūvniecības apjomi auga lēnāk - par 3,4% gada griezumā. Turklāt 2019.gadā turpināja strauji pieaugt izsniegtajās būvatļaujās paredzamā platība - salīdzinājumā ar 2018.gada trīs ceturkšņiem, tai palielinoties par 27,0%, īpaši pieaugot tirdzniecības ēku, rūpnieciskās ražošanas ēku un noliktavu, kā arī plašizklaides pasākumu, izglītības un veselības aprūpes iestāžu ēku paredzamajai būvniecības platībai.

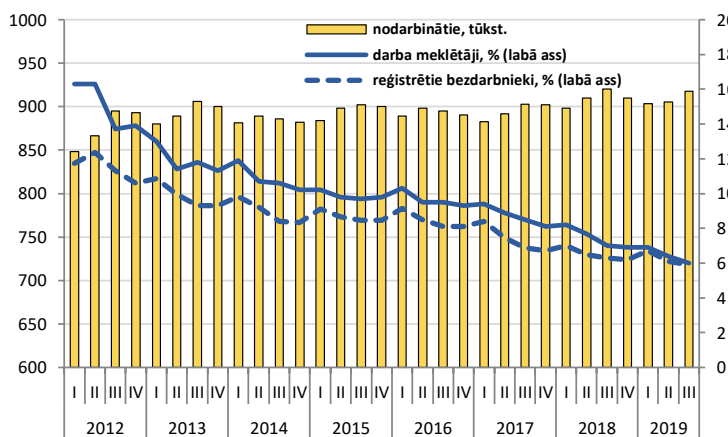
Gada inflācija sadalījumā pa avotiem, %

Inflācija

2019.gada novembrī patēriņa cenu pieaugums Latvijā noslīdēja līdz 2,1%, kas bija zemākais inflācijas līmenis kopš 2018.gada aprīļa. To noteica preču cenu kāpuma samazināšanās, kas novembrī salīdzinājumā ar 2018.gada novembri veidoja 1,8%, kamēr pakalpojumu cenu pieaugums saglabājās spēcīgs - 2,9% līmenī. 2019.gada vienpadsmit mēnešos kopā vidējā inflācija Latvijā sasniedza 2,9%. Novembrī, līdzīgi kā iepriekšējos mēnešos, lielāko devumu patēriņa cenu kāpumā nodrošināja pārtikas cenu pieaugums par 2,5%. Nozīmīgu ietekmi radīja arī alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu cenu pieaugums attiecīgi par 4,6% un 4,5%, kā arī ar mājokļa uzturēšanu saistīto pakalpojumu cenu pārmaiņas. Piemēram, atkritumu savākšana bija par 18,7% dārgāka nekā 2018.gada novembrī, elektroenerģija sadārdzinājās par 10,3%, bet siltumenerģija - par 3,8%.

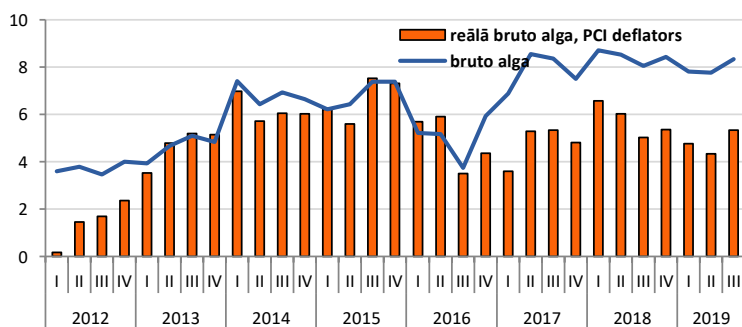
Bezdarba līmenis, % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem

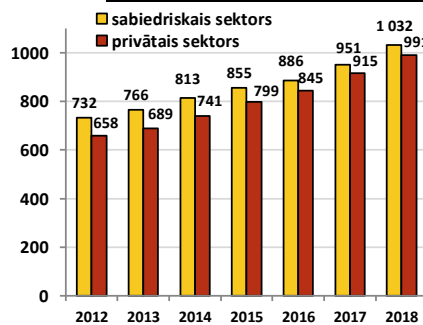
Nodarbinātība

Tautsaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju skaits 2019.gada pirmajos trīs ceturkšņos saglabājies iepriekšējā gada attiecīgā perioda līmeni un bijis 909 tūkstoši, liecina CSP darbaspēka apsekojuma dati. Salīdzinoši, 2018.gadā nodarbināto skaits bija audzis par 1,6%. Statistika par aizņemtajām darba vietām rāda, ka 2019.gada trešā ceturkšņa beigās, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, darba vietu skaits visvairāk palielinājies administratīvo pakalpojumu nozarē - par 4,4%, veselībā un sociālajā aprūpē - par 3,7% un lauksaimniecībā un mežsaimniecībā - par 3,3%. Savukārt būtiskākais darba vietu skaita samazinājums bija valsts pārvaldes un energoapgādes nozarēs - attiecīgi par 3,6% un 1,1%. Bezdarba līmenis 2019.gada pirmajos trīs ceturkšņos, pēc darbaspēka apsekojuma datiem, samazinājās līdz 6,4% un bija par 1,2 procentpunktiem zemāks nekā attiecīgajā laika periodā pirms gada. Reģistrētā bezdarba līmenis 2019.gada novembra beigās bija 5,8% - par 0,4 procentpunktiem zemāks nekā pirms gada. Reģistrēto bezdarbnieku skaits pēdējā gada laikā samazinājies par 6,4% līdz 53,8 tūkstošiem novembra beigās.

Algu pieaugums, % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu

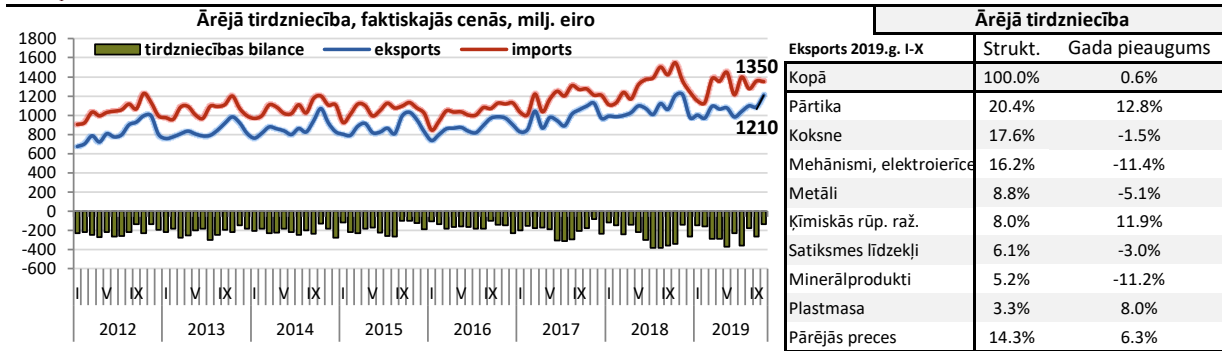

Darba samaksa, euro

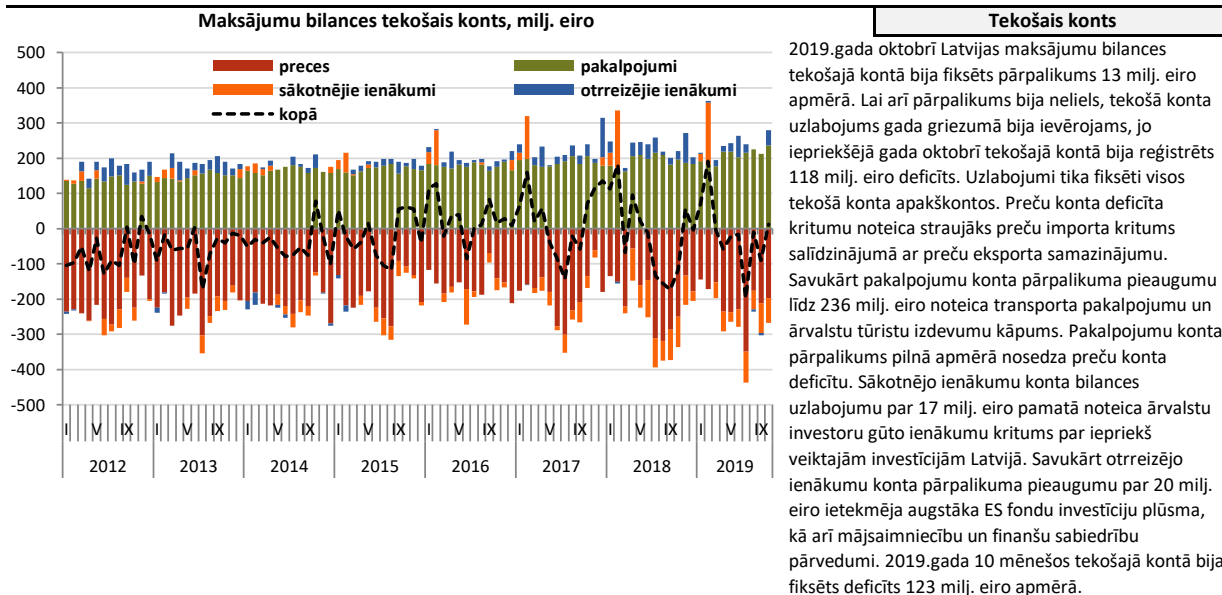

Mēneša vidējā bruto darba samaksa 2019.gada trešajā ceturksnī, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, palielinājās par 8,3% līdz 1091 eiro. Tas ir nedaudz straujāks kāpums nekā iepriekšējos divos ceturkšņos, kad vidējā darba samaksa bija kāpusi par 7,8%. Atšķirībā no pirmajiem diviem ceturkšņiem, kad straujākais algu kāpums bija privātajā sektorā, trešajā ceturksnī algas privātajā un sabiedriskajā sektorā augušas līdzīgā apmērā - attiecīgi par 8,4% un 8,5%. Līdz ar to joprojām augstāks darba samaksas līmenis saglabājās sabiedriskajā sektorā, kur vidējā alga trešajā ceturksnī bija 1124 eiro, kamēr privātajā sektorā tā veidoja 1078 eiro. Reālā neto darba samaksa 2019.gada trešajā ceturksnī, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, palielinājās par 4,7%, kas ir lēnāks pieaugums nekā 2018.gadā kopā (+7,2%), kad neto algas pieaugumu vēl papildus veicināja iedzīvotāju ienākuma nodokļa samazinājums.

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka

Preču eksporta izaugsme 2019.gada oktobrī joprojām bija vāja, un kopējā preču eksporta vērtība bija vien par 0,5% augstāka nekā pirms gada. Neskatoties uz pieticīgo pieaugumu oktobrī, preču eksports sasniedza lielāko vērtību kopš 2019.gada sākuma jeb 1,21 miljardus eiro. Lielāko devumu preču eksporta izaugsme nodrošināja lauksaimniecības un pārtikas preču eksporta kāpums par 28,8%. Fiksētais eksporta pieaugums oktobrī atspoguļo eksporta attīstību 2019.gadā kopumā, jo 10 mēnešos preču eksporta vērtība palielinājās vien par 0,6% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu. Vājo eksporta attīstību 2019.gadā lielā mērā ietekmēja vārgs ārējais pieprasījums, kas atspoguļojās caur ievērojami zemāku ekonomikas attīstību ES nekā iepriekšējos gados. Lielāko devumu preču eksporta pieaugumā 2019.gada desmit mēnešos nodrošināja lauksaimniecības un pārtikas preču eksporta kāpums par 12,8%. Tajā pašā laikā spēcīgs mehānismu un mehānisko ierīču eksporta kritums (-31,1%) mazināja pozitīvo efektu no pārtikas eksporta kāpuma. Preču imports uzrāda kritumu jau trešo mēnesi pēc kārtas, 2019.oktobrī samazinoties par 12,8% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo mēnesi. Savukārt 2019.gada desmit mēnešos preču imports bija par 1,1% mazāks nekā 2018.gada attiecīgajā periodā. Ņemot vērā pretējo eksporta un importa attīstības dinamiku 2019.gada desmit mēnešos, uzlabojusies preču ārējās tirdzniecības balance un deficīts bija par 202 milj. eiro mazāks nekā 2018.gada desmit mēnešos.

	Galvenie rādītāji, gada izaugsme (ja nav norādīts citādi)									
	17'II	III	IV	18'I	II	III	IV	19'I	II	III
IKP, salīdzināmās cenās, %	3.6	4.5	3.5	3.4	5.2	4.6	5.1	3.0	1.8	2.9
IKP, faktiskās cenās, %	7.0	8.2	6.5	7.4	9.0	8.8	9.7	6.8	4.8	5.4
Inflācija, %	3.1	2.9	2.6	2.0	2.4	2.9	2.9	2.9	3.3	2.9
Vidējā bruto darba samaksa, %	8.6	8.4	7.5	8.7	8.5	8.0	8.4	7.8	7.8	8.3
Reālā alga, PCI deflators, %	5.5	5.5	4.9	6.7	6.1	5.1	5.5	4.9	4.5	5.4
Nodarbināto skaits, %	-0.8	0.9	1.3	1.8	2.0	1.9	0.8	0.6	-0.4	-0.2
Bezdarbs, %	8.9	8.5	8.1	8.2	7.7	7.0	6.9	6.9	6.4	6.0
Produktivitāte, %	4.4	3.6	2.2	1.6	3.1	2.7	4.3	2.3	2.2	3.1
Mazumtirdzniecība, %	3.8	5.0	5.8	5.4	5.0	2.9	2.8	3.5	3.2	1.2
Rūpniecība, %	9.2	11.4	4.9	4.5	0.2	2.9	0.9	-0.8	1.4	2.6
Preču eksports, %	8.3	10.4	11.8	9.2	14.7	7.9	6.5	3.2	-2.3	1.1
Preču imports, %	12.5	19.9	9.5	6.8	11.7	14.2	12.3	5.3	4.1	-6.6
Tirdzniecības bilance, milj. eiro	-668.2	-820.5	-503.0	-507.5	-664.1	-1124.2	-751.4	-596.7	-894.4	-805.4
Tekošais konts, % no IKP	-1.0	-3.2	4.5	3.6	1.4	-6.1	-0.8	3.8	-1.3	-3.7

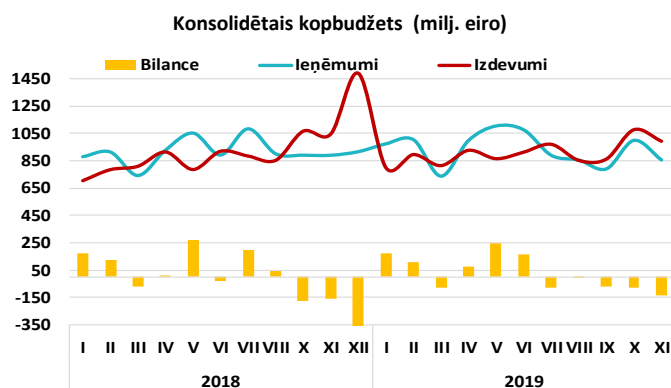
Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka

Kopbudžeta ieņēmumi un izdevumi (pēc naudas plūsmas metodoloģijas)

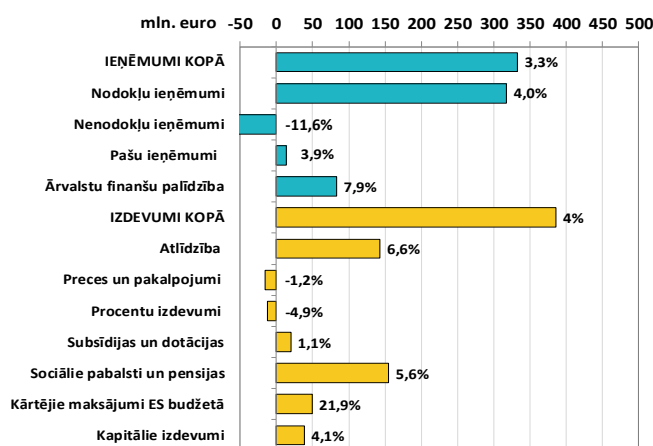
	2018.gada I-XI izpilde, milj. eiro	2019.gada I-XI izpilde, milj. eiro	2019./2018.g. izmaiņas, milj. eiro	2019./2018.g. izmaiņas, %	2019. g. novērtējums
KONSOLIDĒTAIS KOPBUDŽETS					
Ieņēmumi	9965.6	10298.3	332.7	3.3%	11254.6
Izdevumi	9607.7	9993.5	385.8	4.0%	11578.9
<i>Finansiālā bilance</i>	357.8	304.8	-53.0		-324.4
VALSTS KONSOLIDĒTAIS BUDŽETS*					
Ieņēmumi	8307.6	8514.7	207.1	2.5%	9366.6
Izdevumi	7934.8	8329.2	394.4	5.0%	9646.3
<i>Finansiālā bilance</i>	372.8	185.5	-187.3		-279.7
Valsts pamatbudžets					
Ieņēmumi	5835.0	5801.5	-33.6	-0.6%	6380.2
Izdevumi	5688.8	5942.2	253.4	4.5%	6976.4
<i>Finansiālā bilance</i>	146.3	-140.7	-287.0		-596.1
Valsts speciālais budžets					
Ieņēmumi	2514.5	2764.2	249.7	9.9%	3043.9
Izdevumi	2336.2	2474.6	138.3	5.9%	2739.7
<i>Finansiālā bilance</i>	178.3	289.6	111.4		304.2
PAŠVALDĪBU KONSOLIDĒTAIS BUDŽETS**					
Ieņēmumi	2396.5	2635.8	239.3	10.0%	2859.0
Izdevumi	2411.4	2516.5	105.1	4.4%	2903.7
<i>Finansiālā bilance</i>	-15.0	119.3	134.3		-44.7

*Ieskaitot atvasinātās publiskās personas un ziedojumus, dāvinājumus

**Ieskaitot ziedojumus un dāvinājumus

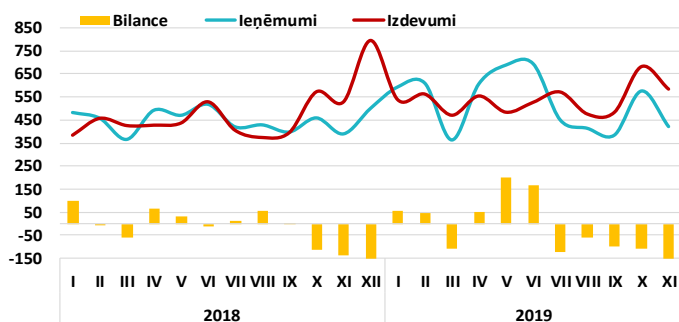
Konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi un izdevumi 2019.gada I-XI, salīdzinot ar 2018.gada I-XI (izmaiņas milj. eiro un %)

Atbilstoši Valsts kases publicētajai informācijai 2019. gada janvārī-novembrī konsolidētajā kopbudžetā veidojās 304,8 milj. eiro pārpalikums, kas ir par 53 milj. eiro mazāks nekā iepriekšējā gada attiecīgajā periodā (357,8 milj. eiro). Valsts konsolidētajā budžeta ieņēmumi 2019. gada vienpadsmit mēnešos sasniedza 10 298,3 milj. eiro un, salīdzinot ar 2018. gada atbilstošo periodu, ieņēmumi palielinājušies par 332,7 milj. eiro jeb 3,3%. Lielāko daļu (80%) no tiem veido nodokļu ieņēmumi 8 191,6 milj. eiro apmērā, un 2019. gada vienpadsmit mēnešos tie pieauga par 317,5 milj. eiro jeb 4%. Visu gadu nozīmīgā apmērā pieauguši ieņēmumi no darba spēka nodokļiem, kas saistīts ar labvēlīgo situāciju darba tirgū. Otru lielāko ieņēmumu pozīciju veidoja ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumi, kas 2019. gada vienpadsmit mēnešos bija 1 138,6 milj. eiro, salīdzinot ar 2018. gada vienpadsmit mēnešiem, pieauga par 83,2 milj. eiro jeb 7,9%, kas saistīts ar pieaugošajām atmaksām no Eiropas Komisijas (EK) par Eiropas Savienības (ES) stuktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu īstenošanu. Valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumu apmēru uzlaboja pašu ieņēmumi, kas 2019. gada vienpadsmit mēnešos, salīdzinot ar 2018. gada attiecīgo periodu, pieauga par 13,4 milj. eiro jeb 3,9%, veidojot 358,6 milj. eiro.

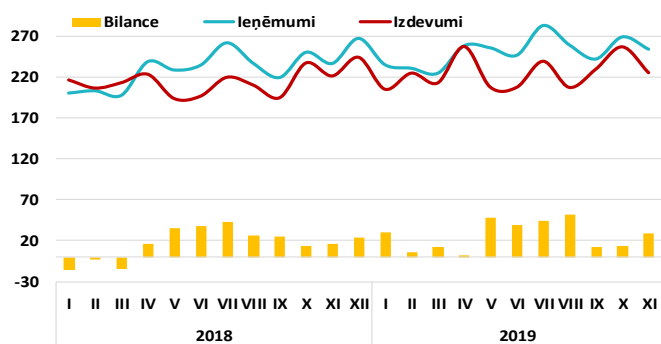
2019. gada vienpadsmit mēnešos konsolidētā kopbudžetā izdevumi veikti 9 993,5 milj. eiro apmērā, kas bija par 385,8 milj. eiro jeb 4% vairāk nekā attiecīgajā periodā gadu iepriekš. Kārtējie maksājumi ES budžetā (277,5 milj. eiro) bija par 49,8 milj. eiro jeb 21,9% augstāki kā attiecīgajā periodā 2018.gadā. Iemaksu pieaugums skaidrojams ar to, ka EK gada sākuma mēnešos pieprasīja dalībvalstīm iemaksāt ES budžetā ievērojami vairāk kā divpadsmito daļu no kopējā gada iemaksu plāna atbilstoši ES budžeta vajadzībām. Kopbudžeta izdevumi atlīdzībai bija par 142,9 milj. eiro jeb 6,6% augstāki kā 2018. gada attiecīgajā periodā un veidoja 2 298 milj. eiro. To ietekmēja pabalstu izmaksu iekšlietu un tieslietu resora amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm, kas atbilstoši Valsts un pašvaldību amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumam tiek izmaksāta pēc katriem pieciem nepārtrauktas izdienas gadiem. Vienlaikus nozīmīgākā apmērā vērojams izdevumu pieaugums aizsardzības un veselības resoros, kā arī pedagogiem. Atsevišķās pozīcijās 2019. gada vienpadsmit mēnešos, salīdzinot ar situāciju 2018. gadā, kopbudžeta izdevumi pat samazinājās, piemēram, precēm un pakalpojumiem par 15,3 milj. eiro jeb 1,2%, un procentu izdevumiem par 12,6 milj. eiro jeb 4,9%. Preču un pakalpojumu izdevumi 2019. gada mazākā mērā kā pērn veikti Nacionālo bruņoto spēku darbības nodrošināšanai, savukārt procentu izdevumi galvenokārt atkarīgi no Valsts kases darbības un maksājumu veikšanas grafika par aizņēmumu procentiem valsts parāda segšanai.

Valsts pamatbudžets (milj. eiro)

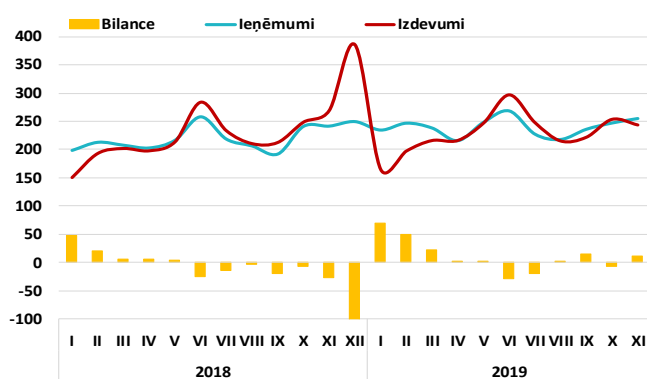
Izpildes dati liecina, ka 2019.gada vienpadsmit mēnešos **valsts pamatbudžeta** izdevumi auguši par 4,5%, bet ieņēmumi samazinājās par 0,6%, līdz ar ko izveidojās 140,7 milj. eiro deficīts, kas saistīts ar uzņēmuma ienākuma nodokļa (UIN) ieņēmumu samazināšanos par 261,5 milj. eiro, ko ietekmēja augstās UIN atmaksas nodokļu reformas ieviešanas rezultātā un UIN avansa maksājumu atcelšana. Izdevumu kāpumu vienpadsmit mēnešos ietekmēja kapitālo izdevumu pieaugums. Kapitālie izdevumi valsts pamatbudžetā vienpadsmit mēnešos bija 626,7 milj. eiro, kas ir par 41,2 milj. eiro jeb 7% vairāk kā attiecīgajā periodā 2018.gadā. Kapitālo izdevumu pieaugums saistīts ar kapitālajiem transfertiem uz pašvaldību budžetu ES fondu projektu īstenošanai. Uzturēšanas izdevumu transferti (1 041,9 milj. eiro) 2019. gada vienpadsmit mēnešos pieauga par 124,8 milj. eiro jeb 13,6%, salīdzinot ar 2018.gada attiecīgo periodu.

Valsts speciālais budžets (milj. eiro)

Atbilstoši Valsts kases pārskatiem, 2019. gada vienpadsmit mēneši ir noslēgušies ar 289,6 milj. eiro pārpalikumu **valsts speciālajā budžetā**, kas ir par 111,4 milj. eiro vairāk kā attiecīgajā periodā 2018.gadā. Ieņēmumi 2019. gadā auguši straujāk kā izdevumi, ko ietekmēja vidējās apdrošināšanas iemaksu algas kāpums valstī. 2019. gada vienpadsmit mēnešos speciālā budžeta ieņēmumi (2 764,2 milj. eiro) ir par 249,7 milj. eiro jeb 9,9% lielākā apmērā nekā 2018. gada attiecīgajā periodā. Speciālā budžetā izdevumi 2019. gada janvārī-novembrī pieauguši par 138,3 milj. eiro jeb 5,9% un sasniedza 2 474,6 milj. eiro. Sociālo pabalstu izdevumi 2019. gada vienpadsmit mēnešos veikti 2 449,6 milj. eiro, kas bija par 138,4 milj. eiro jeb 6% vairāk kā pērnā gada attiecīgajā periodā. Izdevumi pensijām (1 928,8 milj. eiro) pieauga par 80,2 milj. eiro jeb 4,3%, ko pamatā noteica pensiju indeksācija oktobrī. Savukārt izdevumi pārējiem pabalstiem 2019. gadā veikti par 58,2 milj. eiro jeb 12,6% lielākā apmērā nekā 2018. gada vienpadsmit mēnešos. Nozīmīgākais kāpums vērojams izdevumiem slimības pabalstiem, kas pieauguši par 31,6 milj. eiro jeb 20,8%, ņemot vērā ne tikai vidējās apdrošināšanas iemaksu algas pieaugumu, bet arī nozīmīgu pabalsta saņēmēju skaita palielināšanos.

Pašvaldību konsolidētais budžets (milj. eiro)

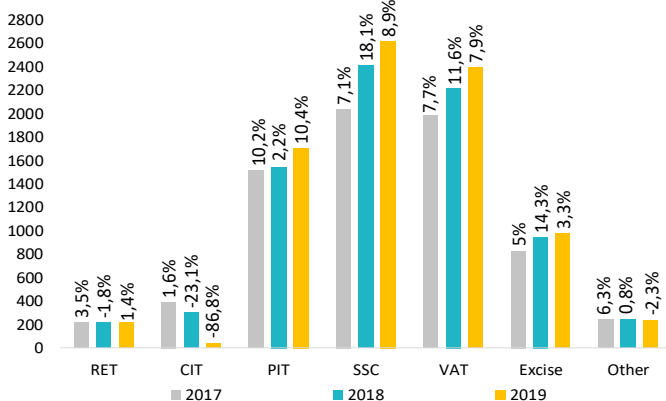
Atbilstoši Valsts kases pārskatiem, 2019.gada vienpadsmit mēnešos **pašvaldību konsolidētajā budžetā** izveidojies pārpalikums 119,3 milj. eiro, kas ir par 134,3 milj. eiro vairāk kā 2018. gadā attiecīgajā periodā. Pašvaldību konsolidētā budžeta ieņēmumi uzrādījuši augstu pieauguma tempu un sasniedza 2 635,8 milj. eiro, kas ir par 239,3 milj. eiro jeb 10% vairāk kā attiecīgajā periodā 2018.gadā. Nodokļu ieņēmumi pieauguši par 122 milj. eiro jeb 8,2%, kur pieaugums 117,9 milj.eiro apmērā attiecināms uz iedzīvotāja ienākuma nodokļa (IIN) ieņēmumiem, sasniedzot 1 362,8 milj. eiro. Būtiskāko pieaugumu 111,6 milj. eiro apmērā nodrošināja valsts budžeta transferti, tostarp ES fondu projektu realizācijai, mērķdotācijām pedagogu darba algas paaugstināšanai, kā arī speciālā dotācija pašvaldībām. Pašvaldību konsolidētā budžeta izdevumi 2019.gada vienpadsmit mēnešos pieauguši par 105,1 milj.eiro jeb 4,4% un sasniedza 2 516,5 milj. eiro. Pieaugumu nodrošināja kapitālie izdevumi, kas pieauguši par 20,4 milj. eiro jeb 3,8%, pateicoties ES fondu investīcijām. Izdevumu pieaugumu nodrošināja izdevumi atalgojumam, kas auguši par 36,3 milj.eiro jeb 3,5%, tostarp pieaugumu nodrošināja arī pedagogu darba algas pārskatīšana ar 2018.gada 1.septembri. Izdevumi precēm un pakalpojumiem pieauguši par 22,2 milj. eiro jeb 4,2%, kur daļēji pieaugums skaidrojams ar augstākiem izdevumiem remontdarbiem un iestāžu uzturēšanas pakalpojumiem. Subsīdijas un dotācijas pieaugušas par 20,8 milj. eiro jeb 11,9%. Pieaugumu nodrošināja subsīdijas un dotācijas komersantiem, kas nodrošina sabiedriskā transporta pakalpojumus Rīgā.

Konsolidētā kopbudžeta nodokļu ieņēmumi

Nodokļi

	2018.gada I-XI izpilde, milj. eiro	2019.gada I-XI izpilde, milj.	2019./2018.g. izmaiņas, milj.eiro	2019./2018.g. izmaiņas, (%)	2019.gada izpilde no perioda plāna
Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi	7874.1	8191.6	317.5	4.0%	99.8%
Sociālās apdrošināšanas iemaksas	2405.5	2619.1	213.6	8.9%	102.8%
<i>Valsts speciālajā budžetā</i>	2294.4	2527.9	233.5	10.2%	102.8%
<i>Solidaritātes nodoklis</i>	33.8	0.6	-33.2	X	X
<i>1% veselības finansēšanai pamatbudžetā</i>	77.4	90.7	13.3	17.2%	102.6%
Pievienotās vērtības nodoklis	2215.7	2391.3	175.7	7.9%	99.3%
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis:	1544.5	1705.1	160.6	10.4%	110.0%
<i>Valsts pamatbudžetā</i>	299.7	342.3	42.6	14.2%	110.4%
<i>Pašvaldību pamatbudžetā</i>	1244.8	1362.8	117.9	9.5%	109.8%
Akcīzes nodoklis	946.9	978.6	31.6	3.3%	95.6%
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	301.5	39.9	-261.5	-86.8%	21.8%
Nekustamā īpašuma nodoklis	216.8	219.8	3.0	1.4%	92.5%
Pārējie nodokļi	243.2	237.7	-5.5	-2.3%	94.0%
Informatīvi:					
Valsts fondēto pensiju shēmā	483.0	540.5	57.4	11.9%	102.0%
Solidaritātes nodoklis privāto pensiju shēmā	2.1	3.9	x	x	x

Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi pa veidiem I-XI (milj.eiro un % pret iepriekšējo gadu)

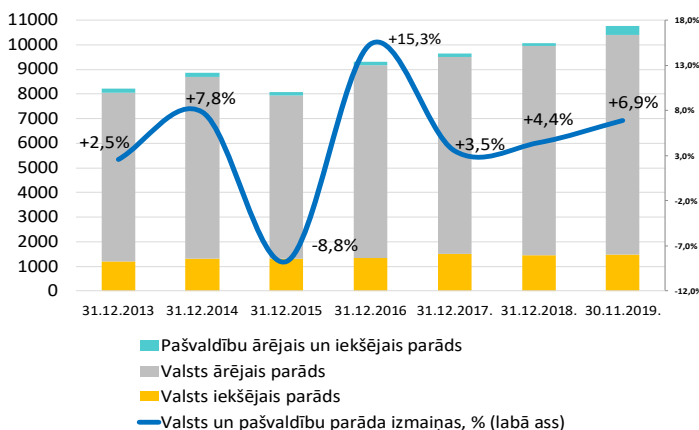

Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi (8 191,6 milj. eiro) 2019.gada vienpadsmit mēnešos, salīdzinot ar 2018.gada attiecīgo periodu pieauga par 317,5 milj. eiro jeb 4%, tomēr kopbudžeta nodokļu ieņēmumu plāns divpadsmit mēnešos netika izpildīts pilnā apmērā (99,8%), ieņēmumiem par 13,3 milj. eiro atpaliekot no plānotā līmeņa. Plāna neizpilde skaidrojama ar nodokļu reformas ietvaros veiktajām izmaiņām uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) maksāšanas kārtībā, kā rezultātā 2019. gada vienpadsmit mēnešos UIN ieņēmumi sarakuši līdz 39,9 milj. eiro jeb par 261,5 milj. eiro mazāk nekā attiecīgajā periodā 2018. gadā. 2019. gadā vērojams gan augsts vidējais darba samaksas pieaugums, gan arī nodarbinātības līmenis, tādējādi iedzīvotāju ienākuma nodokļa un valsts sociālās apdrošināšanas ieņēmumi kopbudžetā vienpadsmit mēnešos bija par 374,2 milj. eiro jeb 9,5% augstāki kā pērn attiecīgajā periodā. Iedzīvotāju ienākumu palielināšanās sekmēja mazumtirdzniecības apjomu pieaugumu, īpaši 2019. gada pirmajā pusē. 2019. gada vienpadsmit mēnešos augstāki kā pērn bijuši ieņēmumi no pievienotās vērtības nodokļa (PVN), kas palielinājās par 175,7 milj. eiro jeb 7,9%. PVN ieņēmumu pieaugums saistāms ar saražotās produkcijas un sniegto pakalpojumu apjomu palielināšanos.

Akcīzes nodokļa ieņēmumi 2019. gada vienpadsmit mēnešos ir 978,6 milj. eiro, salīdzinot ar 2018. gada vienpadsmit mēnešiem, tie ir palielinājušies par 31,6 milj. eiro jeb 3,3%. Ekonomiskās izaugsmes bremzēšanās, visticamāk arī pierobežu tirdzniecības ietekme ir kavējusi patēriņa nodokļa ieņēmumu straujāku pieaugumu un 2019. gada vienpadsmit mēnešos akcīzes nodokļa ieņēmumu plāns nebija izpildīts par 45,5 milj. eiro jeb 4,4%. Nekustamā īpašuma nodokļu ieņēmumu plāns 2019. gada vienpadsmit mēnešos tika izpildīts 92,5% apmērā un plāna neizpilde bija 17,7 milj. eiro. Zemākā apmērā par plānoto bijuši arī ieņēmumi no pārējiem nodokļiem, tostarp dabas resursu nodokļa, transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa, muitas nodokļa un izložu un azartspēļu nodokļa.

Valsts un pašvaldību parāds

Valsts un pašvaldību parāds (milj. eiro)

Atbilstoši nacionālajai metodoloģijai valsts un pašvaldību parāds, neskatot atvasināto finanšu instrumentu valūtas rezultātu, bija 10,8 miljrd. eiro un salīdzinot to ar 2018.gada beigām, parāds ir palielinājies par 0,7 miljrd. eiro jeb 6,9%, kas saistīts ar 2019. gada novembrī veikto valsts obligāciju izsoli ar dzēšanas termiņu 2025.gada 31.janvārī.

2019. gada 2. decembrī, Japānas kredītreitingu aģentūra R&I paaugstināja Latvijas kredītreitingu no A- uz A, saglabājot stabili nākotnes novērtējumu. Latvijas kredītreitanga paaugstinājumu aģentūra pamato ar valsts turpmāko ekonomikas izaugsmi, valdības īstenoto fiskālo politiku, kā arī zemo valsts parāda līmeni. Aģentūra atzinīgi novērtējusi veiktās reformas un progresu Latvijas finanšu sektorā, t.sk. naudas atmazgāšanas un cīņas ar terorisma finansēšanu jomā, finanšu sektora uzraudzības stiprināšanā un nerezidentu noguldījumu samazināšanā.

Dati: Valsts kase, Valsts ieņēmumu dienests